

תפ"ח (תל אביב) 31573-02-17 - מדינת ישראל נ' ציון אלגריסי

תפ"ח (תל-אביב-יפו) 31573-02-17 - מדינת ישראל נ' ציון אלגריסי מחוזי תל-אביב-יפו

תפ"ח (תל-אביב-יפו) 31573-02-17

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד רות צאלח-מימון

נגד

ציון אלגריסי

ע"י ב"כ עו"ד שרון נהרי

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו

[17.01.2019]

לפני כב' השופט רענן בן-יוסף

כב' השופטת א' קלמן ברום

כב' השופט א' הימן:

גזר דין

איסור פרסום

תיק זה עניינו עבירות מין בקטינה. הננו אוסרים פרסום כל פרט או מידע שבגזר הדין שיש בו כדי לגלות זהותה של המתלוננת הקטינה. כן הננו אוסרים פרסום כל פרט המובא בהערכות המסוכנות של הנאשם ומתסקיר נפגעת העבירה. נקדים החלטה לדיון ונאמר כי הננו מתירים פרסום שמו של הנאשם.

1. כתב האישום, הליכים והרשעה:

הנאשם הורשע פה אחד לאחר שמיעת ראיות בריבוי עבירות של מעשה מגונה בקטין בן משפחה על פי סעיפים 348(ב) בנסיבות סעיף 345(ב)(1) ובנסיבות סעיף 351(ג)(2) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין" או "החוק"). הנאשם, יליד 1951, היה החל משנת 2010 בן זוגה של אמה של הקטינה, כך נקבע בהכרעת הדין. במספר רב של מקרים בין השנים 2012-2013 ועד 2016 כאשר אמה של הקטינה לא הייתה בדירת מגוריה או הייתה בחדר אחר, ביצע הנאשם בקטינה מעשים מגונים בכך שהכניס ידו מתחת לבגדיה, נגע בחלקי גופה השונים ובאיבר מינה מתחת לתחתוניה וזאת לשם גירוי או סיפוק מיני.

את המעשים ביצע הנאשם בקטינה שהינה ילידת 2004 (להלן: "הקטינה" או "המתלוננת") החל מעת שהייתה בת 8-9 שנים עד הגיעה לגיל 14 לערך.

בין המקרים הרבים בהם הורשע הנאשם, הורשע באופן מיוחד בכך שבאחד המקרים כאשר הקטינה הייתה כבת 8-9 שנים, בעת שהשניים צפו בטלוויזיה בסלון הדירה, הכניס הנאשם בעת שעיסה את כפות רגליה של הקטינה, את ידו מתחת למכנסי הפיג'מה שלה ונגע בירכיה. בהמשך בחדרה של הקטינה התיישב הנאשם על כיסא קטן, הכניס ידו מתחת לשמיכתה של המתלוננת ומתחת לבגדיה ונגע באיבר מינה תוך שהוא מורה לה שלא תספר על המעשה לאמה, בני משפחתה או חבריה.

מקרה נוסף אירע במועד לא ידוע בשנת 2015. אז לקח הנאשם את המתלוננת לדירתו וכשהתיישבה על הספה פשט את בגדיה, נגע בגופה העירום, ברגליה, בגבה, בחזה ובאיבר מינה. באותו מעמד השכיבה ונגע באמצעות פיו באיבר מינה עד אשר התבקש על ידי הקטינה לחדול ממעשיו.

האירוע השלישי בו הורשע הנאשם באופן ספציפי אירע ביום 04.12.16. הנאשם סייע לקטינה להתכונן למבחן בחשבון ובחדרה התיישב על מיטתה בסמוך אליה ותוך כדי הסבר החומר הנלמד הכניס ידו מתחת לתחתוניה ונגע באיבר מינה. אף שהתבקש על ידי הקטינה לחדול מהמעשה המשיך בנגיעה עד שאם המתלוננת נכנסה לחדרה. מאירוע ספציפי נוסף זוכה הנאשם מחמת הספק.

2. סוגיית הפרסום:

לא הייתה מחלוקת בין הצדדים, מטבע הדברים והדין, באשר לאיסור פרסום זהותה של המתלוננת. באשר לפרסום זהותו של הנאשם נחלקו הצדדים. מלכתחילה בהסכמת המאשימה עובר למעצרו של הנאשם והגשת כתב האישום, לאור עמדת הורי המתלוננת הסכימה המדינה לאסור פרטיו של הנאשם, אך לאחר הרשעתו ולפני הטיעונים לעונש עתרה המדינה משהסכימה לכך משפחת הקטינה, להסיר את איסור הפרסום. ההגנה מתנגדת לפרסום זהות הנאשם ולמצער במידה ועמדתה לא תתקבל עתרה לאיסור פרסום תמונת הנאשם. שמענו טיעונים בסוגיה זו שנשזרו בטיעונים לעונש ובראיות ההגנה לשלב זה. בסיפא לגזר הדין נמסור את נימוקינו להתרת פרסום זהותו ותמונתו של הנאשם.

3. תסקיר נפגעת העבירה:

4. הערכת מסוכנות הנאשם:

5. ראיות לעונש:

א. התביעה לא הציגה בפני בית המשפט ראיות לעונש בעניינו של הנאשם.

אין לנאשם הרשעות קודמות בדין.

ב. לאופיו הטוב של הנאשם העידה ההגנה את מר גרשון גלמן, יו"ר ההסתדרות הכללית במרחב תל-אביב. לעדותו הנאשם שימש כיו"ר האגף לאיגוד מקצועי במרחב תל-אביב, היכרותו את הנאשם היא יומיומית ואינטנסיבית. הנאשם עשה רבות ונצורות משעות הבוקר המוקדמות ועד שעות הלילה המאוחרות לטובת העובדים, בעיקר בסקטורים מוחלשים, הגן על קבוצות עובדים. האישום נגד הנאשם היכה בהלם את כל מכריו ומוקיריו - מאדם תוסס, אכפתי, מתגייס ונרתם הפך לשבר כלי ומפגש עמו היום מעורר כאב.

עו"ד ראובן מרק היועץ המשפטי של ההסתדרות בתל-אביב למעלה מעשרים שנה. היכרותו את הנאשם במסגרת העבודה הפכה לחברות אף מעבר לשעות העבודה. לדבריו הנאשם טרם הפרשה היה איש חברה מוקף באנשים מבוקר עד לילה. בכל מקום אנשים לחצו את ידו וביקשו את קרבתו והנה כבאבחת חרב, בשל כתב האישום, כל מוקיריו ומכיריו של הנאשם נעלמו ורק בודדים, בהם הוא, תומכים בו. חל בנאשם שינוי דרמטי וטרגי והוא הפך לאיש בודד מסוגר בביתו, חסר אנרגיות ושמחת חיים. הנאשם לדעתו נענש מדי יום ביומו והוטל עליו משא כבד מנשוא.

טל עטור, בתה של בת זוגו לשעבר של הנאשם, הכירה את הנאשם מאז ילדותה. לדבריה הוא אדם מוערך, איש טוב עם לב טוב. הנאשם היה עוזר לה ולמשפחתה רבות בתחומים שונים, היום הנאשם לא מתקשר עם העולם, עצוב ומבווש. מוריס חזות, קצין משטרה בדימוס, מכיר את הנאשם מזה כשלושים שנה חברו הטוב. לדבריו הנאשם עזר לו ולמשפחתו, לאנשי השכונות והאוהלים, איש חביב, נעים הליכות שעקב הפרשה הפך לשבר כלי.

בנו של הנאשם, אסי, סיפר על תמיכתו של אביו בו בלימודיו, בשירותו הצבאי. כן תיאר את נפילתו של הנאשם מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. מצבו הבריאותי והנפשי התדרדר.

ג. כן העיד לטובת הנאשם ד"ר מיכאל ינקו, פסיכיאטר אשר הגיש חו"ד באשר למצבו הנפשי של הנאשם. העד מטפל בנאשם כשישה חודשים ונפגש עמו אחת לחודש למעקב ותמיכה. הנאשם מקבל תרופות לשיפור מצבו הדיכאוני. החשש לפרסום שמו מסעיר את הנאשם, יש לו מחשבות אובדניות, לעתים עם כוונות לביצוע תכניות קונקרטיות ולפעמים לא. הנאשם רואה את חייו כגמורים. הוא מיואש וחסר תקווה. משהוצג לעד על-ידי ב"כ התביעה שלנאשם מערכת יחסים חדשה התקשה להסביר זאת עם מצבו כפי שאבחן.

ד. הוגשו מטעם ההגנה עשרות מסמכים רפואיים, בהם הפניות לבדיקות, תוצאות בדיקות ומסמכים נוספים שאינם מצביעים על בעיות רפואיות קשות מהן סובל הנאשם. בעבר עבר צנתור בעקבות אירוע לבבי ולאחרונה סבל מבעיות מעיים ודרכי השתן. כן הוגשו צילומי פרסומים במרשתת העוסקים בפרשה נשוא כתב האישום ובחן תמונות הנאשם שפורסמו טרם צו איסור הפרסום נכנס לתוקפו.

ה. בנוסף הוגשה מטעם ההגנה חוות דעת של "התחלה חדשה" מרכז טיפול ואבחון לאוכלוסיית עוברי חוק אשר בחנה את מסוכנותו המינית של הנאשם. "התחלה חדשה" העריך את מסוכנותו המינית של הנאשם כפי שהעריך המרכז להערכת מסוכנות - נמוכה. בלשונם "ניתן להעריך את רמת המסוכנות המינית הצפויה מהנ"ל נמוכה באופן משמעותי מהממוצע של מרבית עברייני מין...".

ו. הוגשו על ידי הסניגור מסמכים שעניינם הוצאות כספיות שנגרמו לו עקב שחרורו לחלופת מעצר ולמצבו הכלכלי הגרוע.

6. טיעוני התביעה לעונש:

בטיעוניה לעונש הסכימה התביעה כי יש לראות בכלל המעשים בהם הורשע הנאשם באירוע אחד לצורך סעיף 40. יג. לחוק העונשין. המדינה עמדה על החומרה של המעשים בנסיבותם, על כך שהעונש המרבי שנקבע לצד העבירות, 15 שנות מאסר שלצידה הוראות סעיף 355 לחוק הקובע עונש מזערי של מאסר שלא יפחת מרבע העונש המרבי. בנוסף הצביעה התביעה בטיעוניה על הערכים המוגנים בהם פגע הנאשם ולעמדתה פגיעה ברף הגבוה ביותר והם הזכות לכבוד ולשלמות הגוף והנפש, לאוטונומיה אישית והצורך להגן על קטינים מפגיעה וניצול על-ידי בן משפחה, קטינים הזכאים לילדות ולהתפתחות בטוחה, בסביבה מוגנת ותומכת.

7. לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה עמדה באת כח התביעה על גילה הצעיר של המתלוננת כאשר בוצעו בה המעשים, משך הזמן שהמעשים בוצעו וריבויים, הנזק שנגרם לקטינה ולבני משפחתה האחרים כעולה מתסקיר נפגע העבירה כנפגעים ישירים ועקיפים.

מדיניות הענישה לעמדת התביעה כפי שהוצגה לנו, בהסתמך על פסיקה, היא כי יש לקבוע מתחם ענישה של מאסר בפועל לתקופה שבין 5 ל-9 שנות מאסר ובתוך המתחם בהתחשב ברמת המסוכנות הנמוכה שנקבעה והיעדר עבר פלילי ומנגד היעדר עבר פלילי ותרומת הנאשם לחברה, ביקשה התביעה לפסוק לנאשם עונש מאסר בפועל באמצעותו של מתחם הענישה שהציעה יחד עם מאסר מותנה ופיצוי גבוה.

8. טיעוני ההגנה לעונש:

הסניגור הצטרף לעמדת התביעה כי עסקין בפרשה שבפנינו באירוע אחד. לעמדת ההגנה מעשיו של הנאשם הינם ברף הנמוך של עבירות המין, אין בהם שימוש בכח ואליומות ומעשי חדירה לגופה של הקטינה כך שהפגיעה בקטינה לא גרמה נזק רב.

הסניגור עמד על כך שהנאשם השפיע טוב על משפחתה של המתלוננת וסייע לה רבות, כן עמד הסניגור על היעדר תכנון במעשי הנאשם ובנוסף הציע לבית המשפט להקל בעונשו בשל המחדל החקירתי של אי-הקלטות אמרות הנאשם בחקירה. כן הפנה הסניגור לקשייו של הנאשם, מצבו הנפשי, הבריאותי והכלכלי, העובדה ששהה במעצר ממושך של 44 ימים, במעצר באיזוק אלקטרוני שבעה חודשים וחצי ובמעצר בית בתנאים מגבילים למעלה משנה - עובדות שיש ליתן להם משקל ממשי בענישתו כך יש ליתן משקל להשפעתו של העונש על הנאשם ולהיעדר עבר פלילי מכל סוג שהוא ומסוכנותו הנמוכה. הסניגור הצביע על תכונותיו התרומיות של הנאשם, אישיותו הטובה ומעשיו הטובים לטובת הציבור בכלל ולציבור העובדים בפרט כפי שהעידו עליהם עדי האופי.

בעיקר עמד הסניגור על הנזק המיוחד שלטעמו ייגרם לנאשם ולמצבו הבריאותי והנפשי אם יפורסם שמו ותפורסם תמונתו - פרסום שעלול להביאו עד פגיעה עצמית.

הסניגור לא הציע לבית המשפט מתחם ענישה הולם אך, תוך הפנייתו לפסיקה המצביעה על מדיניות הענישה הראויה בכגון דא, טען שניתן להסתפק בהטלת עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות ובכל מקרה לא מעבר לשנת מאסר אחת.

9. דיון והכרעה:

א. ענישתו של נאשם, כמקובל עלינו, על פי סעיף 40.ב. לחוק העונשין, תיעשה על פי עיקרון המנחה בענישה בשמירה על קיום יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם לבין מידת וסוג העונש שהוטל עליו.

ב. כאמור, הנאשם הורשע בביצוע שורה ארוכה של עבירות מין במתלוננת, בתה הקטינה של בת זוגו, ילדה רכה בשנים, כבת 8-9, ובמשך תקופה ארוכה של למעלה מ-4 שנים. הצדדים בטיעוניהם עתרו לקביעת מתחם ענישה כולל, תוך התייחסות למסכת העובדתית המתוארת בכתב האישום בכל הנוגע למעשים המיניים - כאל אירוע אחד שבגדרו נעברו עבירות רבות, ואנו רואים לקבל את עמדתם.

הגם שמסכת האירועים המתוארת בכתב האישום התרחשה במשך שנים, מדובר ברצף של מעשים, שבוצעו על ידי הנאשם, במתלוננת אחת. מעשים שיש ביניהם קשר ענייני הדוק ובסמיכות זמנים. על כן, ובהתאם למבחן הקשר ההדוק, כאמור בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.14) (פסקה 5 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז), ניתן לראות במסכת האירועים נשוא כתב האישום, אירוע אחד:

"לשיטתי, נקודת המוצא לפרשנותו של המונח "אירוע" צריכה להיגזר מהבנת התכלית העומדת ביסוד דרישתו של תיקון 113 כי בית המשפט יקדים לגזירת הדין את תחימת גבולותיו של ה"אירוע". ביסוד הדברים עומדת ההכרה בערך הנודע לכך שבית המשפט יקבע מתחם ענישה אחד לפעולות שיש ביניהן קשר ענייני הדוק, תוך התייחסות לכך שהתבצעו בדרך זו. בעיקרו של דבר, התשובה לשאלה מהם גדר ה"אירוע" תיגזר מניסיון החיים, כך שעבירות שיש ביניהן קשר הדוק ייחשבו לאירוע אחד. המובן שיינתן למונח "קשר הדוק" יתפתח ממקרה למקרה ואין צורך לקבוע אותו באופן קשיח כבר כעת. עם זאת, ניתן לומר כי ברגיל קשר כזה בין עבירות יימצא כאשר תהיה ביניהן סמיכות זמנים או כאשר הן תהיינה חלק מאותה תכנית עבריינית אף כאשר הן בוצעו לאורך תקופת זמן שאינה קצרה (אך מבלי שפרמטרים אלה ימצו את מבחני העזר האפשריים לבחינת עוצמתו של הקשר בין העבירות)".

מצב דברים זה של הרשעה בריבוי עבירות המהוות אירוע אחד נקבע בסעיף 40ג(א) לחוק, שזו לשונו:
"א) הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות אירוע אחד, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לאירוע כולו, ויגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע".

ג. נפנה אם כן לקביעת מתחם העונש ההולם.

בבוא בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם, עליו לבחון את מעשה העבירה לאורן של שלוש אמות מידה: הערך החברתי הנפגע ומידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

ד. הערכים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות ומידת הפגיעה בהם

הערכים המוגנים בהם פגע הנאשם, קרי, הגנה על קטינים ושמירה על כבודם, שלומם הגופני והנפשי מפני ניצול ופגיעה, הם חלק מהותי מהרקמה המוסרית הבסיסית של החברה האנושית ומהערכים החשובים ביותר שהחברה מצווה להגן עליהם. דומה, שאין צורך להכביר מילים על חומרתה של הפגיעה המינית, הפולשת לגופו של הקרבן, פוצעת ומצלקת את נפשו, מבזה אותו ומחללת את כבודו כאדם ופוגעת באינטימיות ובאוטונומיה המקודשת של גופו. כל זאת וביתר שאת, כשהקרבן הוא קטין והפוגע הוא בן משפחה, במקרה זה בן זוג מבוגר של אמה ובעל סמכות בלתי מעורערת במסגרת המשפחתית שזכה לאמונה המוחלטת של המתלוננת. במצב דברים זה ברי שעוצמת הפגיעה בערכים המוגנים מוגברת בהשוואה לפגיעה מינית אחרת וזאת, הן בשל חווית הבגידה מצד בן משפחה קרוב ובעל סמכות, הן משום התרחשות המעשים בבית הקרבן, מקום שאמור לשמש עבורה מקלט בטוח וחוץ מבטחים, והן בשל משך הפגיעה, שבמקרה זה החלה כשהמתלוננת הייתה ילדה קטנה ונמשכה לאורך למעלה מ-4 שנים.

הפסיקה עמדה רבות על החומרה האינהרנטית הטבועה בעבירות המין כלפי קטינים ועל הנזקים הקשים שהיא מסבה לנפשו ולביטחונם:

"חומרה יתרה נודעת לעבירות מין המבוצעות בקטינים המתאפיינת בניצול פערי הכוחות האינהרנטיים בין קטין לבגיר ובניצול תמימותו הטבעית של הקטין לסיפוק יצריו של הפוגע. אף הנזקים הנגרמים מעבירות אלו נוטים להיות חמורים יותר, משום שהן פוגעות בנפשו של הקטין בשלב בו טרם התגבשה אישיותו באופן סופי, ומותירות בו צלקות עמוקות (ע"פ 5117/13 וימר נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (11.11.14); ע"פ 2285/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (02.03.11)). על כן, הכלל הנוהג בפסיקת בית משפט זה הוא כי במקרים של עבירות מין בקטינים יש להעביר "מסר ברור וחד-משמעי כי הנוטלים לעצמם חירות לפגוע בקטינים צפויים לעונשים כבדים ומשמעותיים" (שם, פסקה 17, וראו גם ע"פ 1281/06 בורשטיין נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (09.09.12)) (ע"פ 6682/14 פלוני נ' מדינת ישראל).

בפסיקה נקבע, כי הפגיעה החמורה שעבירות המין גורמות לקרבנות הקטינים מחייבת ענישה קשה והולמת, כנאמר בע"פ 1605/13 פלוני נ' מדינת ישראל:

"הפגיעה שמסבות עבירות אלו לנפשם של הקטינים, לביטחונם ולשלמות גופם, היא חמורה, ויש להוקיע אותה. עונשים בעבירות אלו צריכים להלום את חומרת המעשים ופגיעתם. יפים לעניין זה הדברים שכתבה השופטת ע' ארבל בע"פ 6990/07 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] פסקה 6 (10.03.2008):

"על החומרה שיש בעבירות מין, לא כל שכן כאשר הן מבוצעות בקרבן קטין או קטינה, דומה כי אין צורך להכביר מילים. חילול כבוד האדם של הקרבן, ניצול התמימות, [האמון, חוסר האונים ואי היכולת להתנגד באופן משמעותי שמאפיינים פעמים רבות קרבנות עבירה קטינים, ניצול החשש והפחדים אצל רבים מהם מחשיפת המעשים, הצלקות הנפשיות העמוקות הנחרתות בנפשם, הפגיעה בתפקודם השוטף במסגרות החיים השונות, הזוגיות, החברתיות, האישיות ואחרות - כל אלה הם אך מקצת הטעמים לחומרתן היתרה של עבירות המין המבוצעות בקטינים. הגנה על שלומם של קטינים, על שלמות גופם ונפשם הינה אינטרס חברתי מוגן על ידי דיני העונשין. על העונש הנגזר במקרים שעניינם לשקף את ההגנה על כבודם, גופם ונפשם של קטינים וקטינות ולהרחיק מן הציבור את אלו מהם נשקף להם סיכון. על העונש לשקף את הסלידה מן המעשים, את הוקעתם, ולשלוח מסר מרתיע לעברייני נידון ולציבור העבריינים בכוח" (ראו גם: ע"פ 7614/05 דורון טרפוצניק נ' מדינת ישראל).

רמת הענישה שהותוותה בפסיקה מגלמת את רוח החוק ותכליתו החברתית והמוסרית ומעמידה במרכז שיקוליה את ההגנה על שלומם ושלמותם של הקטינים וחסרי הישע. בהתאם נקבע, כי על הפוגעים בערכים אלה לשלם מחיר עונשי כבד וכואב, ההולם את גזלת ילדותם, תמימותם ותומתם של ילדים קטינים. על העונש לשקף את סלידתה העמוקה של החברה ממעשים אלה ואת חרדתה מגורל הקורבנות, ובה בעת גם להרתיע עבריינים בפועל ובכוח. כן נדרש העונש לשקף את ההגנה שפורש בית המשפט על המתלוננים הקטינים - קורבנות העבירה, שלאחר ייסורים והתחבטויות גייסו כוחותיהם והרהיבו עוז לחשוף את המעשים הנפשעים שבוצעו בהם.

ה. מדיניות הענישה

מטבע הדברים טווח הענישה בעבירות מסוג זה הוא רחב ותלוי נסיבות, כאשר ברי לכל, שאין מקרה אחד דומה למשנהו. יחד עם זאת, לבחינת מדיניות הענישה נציין את פסק הדין הבאים:

ע"פ 2470/15 פלוני נ' מדינת ישראל (25.10.15) - המערער הורשע, לאחר ניהול משפט הוכחות, בעבירות של מעשים מגונים בקטין בן משפחה בנסיבות אינוס (ריבוי מקרים), לפי סעיפים 351(ג)(2), 348(ב), 345(א)(1) ו-345(ב)(1) לחוק. על פי עובדות הכרעת הדין, המערער הוא דודה של המתלוננת, שהייתה כבת 7 שנים. עת התארכה המתלוננת בדירתו למספר ימים, ביצע בה מעשים מגונים כלהלן: בשלוש הזדמנויות עיסה את גופה, בשניים מהמקרים הכניס ידיו מתחת למכנסיה על ישבנה ועיסה בידו בחוזקה את ישבנה בסמוך לאזור פי הטבעת. בהזדמנות אחרת פגש המערער במתלוננת בביתה של בתו, בחגיגת יום הולדתו, ביקש ממנה לפתוח את פיה, דחף את לשונו ונישקה ממושכות, ובהמשך, נישק אותה עוד מספר פעמים. נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 20-48 חודשי מאסר בפועל. המערער, בעל עבר פלילי שאינו מכביד, כבן 66, נדון ל-20 חודשי מאסר בפועל, פיצוי בסך 30,000 ₪ וענישה נלווית. ערעור שהגיש על הכרעת הדין וגזר הדין נדחה.

ע"פ 8297/11 פלוני נ' מדינת ישראל (17.11.13) - המערער הורשע לאחר ניהול הוכחות, בעבירות מין במשפחה, מעשה מגונה בקטינה וניסיון לבצע מעשה מגונה, לפי סעיפים 351(ג)(2), 345(א)(1) ו-345(ב)(1) לחוק, ומעשה מגונה בפני קטינה לפי סעיף 351(ד) לחוק. על פי עובדות כתב האישום, המערער היה בן זוגה של אם המתלוננת, כבת 11 שנים, והתגורר בדירת המשפחה. המערער ניצל הזדמנויות שונות בהן שהה עם המתלוננת כדי לגעת בה דרך בגדיה, בחזה ובאזור איבר מינה. בנוסף ביקש שתיגע באיבר מינו, וכשסירבה לקח את ידה, ניסה לשים אותה על איבר מינו. אולם המתלוננת הצליחה להדפו ממנה. במקרה אחר נכנס המערער לחדר האמבטיה וביקש להוריד את חולצתה של המתלוננת. על אף סירובה, לא יצא המערער מהחדר. בהמשך נגע בידו בחזה ורק לאחר מכן נענה לביקשתה ויצא. בנוסף אפשר המערער למתלוננת ולאחיה הקטין לצפות בסרט פורנוגרפי, אותו הקרין בחדר השינה. המערער, נעדר עבר פלילי, נדון לשש שנות מאסר בפועל, פיצוי בסך 75,000 ₪ וענישה נלווית. ערעור שהגיש על גזר דינו התקבל בחלקו ובית המשפט העליון הפחית את עונשו ל-57 חודשי מאסר בפועל. ערעור על הכרעת הדין נדחה.

תפ"ח (ת"א) 30355-05-15 מדינת ישראל נ' פלוני (14.02.16) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות של מעשה מגונה בקטינה בת משפחה (שני מקרים) לפי סעיף 351(ג)(2) בנסיבות סעיף 345(ב)(1) וסעיף 345(א)(4) לחוק ובעבירה של גרם מעשה מגונה בקטינה בת משפחה לפי סעיף 351(ג)(2) בנסיבות סעיף 345(ב)(1), בנסיבות סעיף 345(א)(4) ביחד עם סעיף 350 לחוק. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, המערער הוא סבה של המתלוננת. בשני מקרים, עת הייתה המתלוננת כבת 7.5 שנים, תחת השגחתו בביתה, עשה בה מעשים מגונים. במקרה הראשון, ליטף את גבה, הכניס את ידו מתחת לתחתוניה, ליטף את איבר מינה ואת ישבנה. במקרה השני, התיישב לידה במיטתה, ליטף את גבה, הסיט את תחתוניה, ליטף את ישבנה ואת איבר מינה. לאחר מכן, הסיט את תחתוניה וביקש ממנה לגעת באיבר מינו. הקטינה עשתה כן. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם הנע בין שלוש שנים ושימונה חודשי מאסר בפועל, לשש שנות מאסר בפועל. הנאשם, כבן 72, נעדר עבר פלילי, נדון לשלוש שנים ושימונה חודשי מאסר בפועל, פיצוי בסך 50,000 ₪ וענישה נלווית.

תפ"ח (ת"א) 18556-03-11 מדינת ישראל נ' פלוני (11.07.12) - הנאשם הורשע, לאחר שמיעת הוכחות, בעבירות של מעשה מגונה בנסיבות אינוס בנסיבות מחמירות על ידי בן משפחה, לפי סעיף 351(ג)(2) בנסיבות סעיף 348(ב), בנסיבות סעיף 345(ב)(1) בנסיבות סעיף 345(א)(1) לחוק (ריבוי עבירות), ניסיון למעשה מגונה בנסיבות אינוס בנסיבות מחמירות על ידי בן משפחה, לפי סעיף 351(ג)(2) בנסיבות סעיף 348(ב), שבנסיבות סעיף 345(ב)(1) בנסיבות סעיף 345(א)(1), וביחד עם סעיף 25 לחוק (ריבוי עבירות).

על פי עובדות הכרעת הדין, הנאשם היה נשוי במועדים הרלוונטיים לדודתה של המתלוננת, קטינה כבת 10, והורשע במספר אירועים כדלקמן: באירוע הראשון בבית המתלוננת נכנס הנאשם אחריה לחדר, נגע בגופה כשהוא עומד מאחוריה ואז הסיט את בגדיה ותחתוניה ונגע באיבר מינה למרות התנגדותה. בהמשך נגע בחזה מתחת לחולצתה. באירוע השני נסעה המתלוננת עם הנאשם וילדיו ברכב לקנות בגדים וישבה במושב האחורי. במהלך הנסיעה ליטף הנאשם פעמיים את ירכה של המתלוננת בקרבת איבר מינה מתחת לחצאיתה, למרות בקשתה ובקשת בתו כי יפסיק. כשמדדה המתלוננת בגדים בחנות הציץ הנאשם לתא המדידה עת לבשה המתלוננת חולצה ותחתונים בלבד. באירוע השלישי בבית הנאשם אחז הנאשם במוותניה של המתלוננת ואמר לה "תביאי נשיקה". באירוע הרביעי בכניסה לבית המתלוננת אחז הנאשם במתלוננת בנוכחות בתו, חיבק אותה בכח וקירב את פניו לפניה בניסיון לנשק אותה. הנאשם נדון לעונש מאסר בפועל בן 42 חודשים, בין היתר בשים לב לעברו הנקי ולחלופי הזמן בין ביצוע העבירות לבין הגשת התלונה, תקופה בה לא ביצע הנאשם עבירות נוספות נגד המתלוננת, למרות שלכאורה הייתה לו הזדמנות לעשות כן.

ו. מתחם העונש ההולם:

בקביעת המתחם הבאנו בחשבון שיקולינו את הערכים המוגנים שנפגעו כאמור לעיל, את מידת הפגיעה בהם ואת עמדת הפסיקה שצוטטה לעיל. כן שקלנו את הוראת סעיף 255 לחוק, הקובעת עונש מזערי של רבע העונש המרבי, שנקבע בין היתר לעבירות בהן הורשע הנאשם. העונש הנקוב לצד עבירה לפי הסעיפים בהם הורשע הנאשם הוא 15 שנות מאסר. על כן, העונש המזערי הוא 3 שנים ותשעה חודשי מאסר, שאפשר וירוצה שלא כולן בפועל. בנוסף נשקלו על ידינו הנסיבות הבאות הקשורות בביצוע העבירות: הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירות, והנזק שנגרם בפועל מביצוען. מדובר בפגיעה נפשית משמעותית במתלוננת כמפורט בהרחבה בתסקיר קרבן העבירה, פגיעה אשר כבר גרמה להשפעות קשות, כגון אי-ביקור סדיר בבית הספר, התדרדרות במצבה החברתי ומעורבותה החברתית, שעלולה להשפיע עליה לרעה גם בהמשך חייה הבוגרים (סעיף 40.ט(א)(3) ו-(4) לחוק). הניצול לרעה של כוחו או מעמדו של הנאשם בשל מערכת יחסיו עם המתלוננת ובה בעת ניצול לרעה של הנאשם את עזרתו לאמה של המתלוננת. הנאשם החל בביצוע העבירות בהיות המתלוננת כבת 8-9 שנים בלבד, והמשיך לעשות כן על פני תקופת זמן ממושכת, כאשר לכל ארכה, נתונה המתלוננת לחסותו ולהשגחתו ובחלק מהזמן איננה מודעת כלל למעשיו ולאסור שבהם (סעיף 40.ט(א)(11) לחוק).

הפרש הגילים העצום שבין הנאשם לקרבנו מוסיף נופך חומרה למעשים. הנאשם בסוף שנות השישים של חייו קרבנו צעירה ממנו בכ-50 שנה. יחד עם זאת יש לתת הדעת על כך שהמעשים שהנאשם הורשע בהם כנטען על-ידי הסניגור ובצדק אינם בדיוטת החומרה של עבירות המין - המעשים, כאמור, לא נעשו בכח, אלימות או איומים ולא כללו ביניהם מעשים של חדירה אל גופה ואיבריה. בנוסף יש לציין כי מסוכנותו המינית של הנאשם נקבעה כנמוכה.

בהינתן כל המפורט ומבואר לעיל ולאחר ששקלנו את הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים ומידת הפגיעה בהם, בחנו את נסיבות ביצוע העבירות ושיווינו לנגד עינינו את מדיניות הענישה הנוהגת, באנו לידי מסקנה שמתחם העונש ההולם את מעשיו של הנאשם במתלוננת נע בין 45 חודשי מאסר בפועל לשבע שנות מאסר.

ז. חריגה מן המתחם:

לא מצאנו שיש הצדקה במקרה שבפנינו לחרוג ממתחם הענישה לא לקולא לפי שיקולי שיקום ולא לחומרה לצורך הגנה על הציבור. הנאשם מן העבר האחד לא ביקש אף להירתם להליך טיפולי באמצעות שירות המבחן ומן העבר האחר מסוכנותו כאמור, נקבעה כנמוכה, כך שאין חשש ממשי שהנאשם יחזור ויבצע עבירות.

ח. באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות יש ליתן משקל להיעדר עברו הפלילי (סעיף 40.יא(11) לחוק) לפגיעה על העונש בנאשם הן בשל גילו והן בשל הפגיעה הצפויה ושכבר נגרמה במעמדו (סעיפים 40.יא(1) + (3) לחוק). כך יש לשקול לענישה את מצבו הכלכלי שניזוק ומצבו הבריאותי גופנית ונפשית.

אף לתקופת מעצרו ושהותו במעצר באיזוק אלקטרוני תקופה ממושכת ובמעצר בית יש במידה מסוימת השפעה על עונשו לקולא. לזכותו של הנאשם תיזקף התנהגותו החיובית לאורך שנים רבות ותרומתו הניכרת לחברה ולפרטיות כפי שהצביעו מעשיו הטובים וכפי שתוארו מפי עדי האופי שדיברו בזכותו (סעיף 40.יא(7) לחוק). מנגד בנסיבות התיק שבפנינו למחדל החקירתי של היעדר הקלטות בחקירה, לא מצאנו שהייתה בשל כך ולו פגיעה מינורית בהגנתו של הנאשם ולכן אין לייחס בתיקנו משקל למחדל זה.

10. סוגיית הפרסום:

התביעה, כאמור, עתרה לפרסום שמו של הנאשם, ההגנה התנגדה לכך. עיקרון פומביות הדיון הינו עיקרון יסודי בשיטתנו המשפטית כפי שעוגן בסעיף 3 לחוק יסוד השפיטה ובסעיף 68 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב) התשמ"ד - 1984 (להלן: "חוק בתי המשפט"). סעיף 70 לחוק בתי המשפט אוסר פרסום שם של חשוד (סעיף 70(ד)(1) לתקופת זמן מוגבלת ומעבר לכך רק אם ראה בית המשפט כי "הדבר עלול לגרום לחשוד נזק חמור ובית המשפט סבר כי יש להעדיף את מניעת הנזק על פני העניין הציבורי שבפרסום" (סעיף 70(ד)(1ג)(1) לחוק). פסיקתו של בית המשפט העליון בעניין דנן ברורה - ע"פ 8225/12 פלוני נ' פלוני (24.02.13):

10. סוגיית האיסור לפרסם פרטים מזהים של אדם שנחשד בפלילים מצריכה איזון בין עקרונות יסוד וזכויות חוקתיות הניצבות משני צדי המתסר. מן העבר האחד נמצא הכלל הנובע מעקרון-העל בדבר פומביות הדין בבית המשפט; עקרון המעוגן בסעיף 3 לחוק יסוד: השפיטה ובסעיף 68 לחוק בתי המשפט. עקרון זה מכתב שככלל, פרטיו של הליך שיפוטי, כמו גם זהות בעלי הדין, יהיו גלויים וחשופים לעיני הציבור. עקרון זה משתלב בתפיסה הרחבה הרואה בחופש הביטוי ובזכות הציבור לדעת עקרונות יסוד העומדים בבסיס המשטר הדמוקרטי. פומביות הדין נועדה להבטיח שקיפות ולשמש מנגנון בקרה על טוהר ההליך השיפוטי ואיכותו. יש בה כדי לחזק את אמון הציבור במערכת השפיטה (בש"פ 5759/04 תורג'מן נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(6) 658, 662-665, 933, 938 (להלן: עניין תורג'מן); בש"פ 5153/04 פלוני נ' ידיעות אחרונות, פ"ד נח(6), 933, 938 (2004); בש"פ 1071/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 6-9 (25.02.10); בש"פ 1770/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (05.03.10)). מן העבר האחר עומדות זכויות האדם לכבוד, לשם טוב ולפרטיות; אף הן זכויות יסוד בשיטתנו המעוגנות בסעיפים 2, 4 ו-7 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (בש"פ 1659/11 שטנגר נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (26.04.11); ע"א 1697/11 א. גוטסמן אדריכלות בע"מ נ' ורדי, פסקה 12 (23.01.13) (להלן: פרשת ורדי); ע"א 751/10 פלוני נ' דיין-אורבך, פסקאות 75-79 לפסק דינו של המשנה לנשיאה א' ריבלין, פסקאות 3-4 לפסק דינו של השופט י' עמית (08.02.12) (להלן: עניין דיין)). כנגזרת של הזכות לחירות עומדת לכל אדם חזקת החפות כל עוד לא הואשם והורשע (בש"פ 8698/05 אזולאי נ' מדינת ישראל, פ"ד ס(3) 168, 174 (2005)). אין ספק כי זיהוי של אדם כחשוד בפלילים פוגע בשמו הטוב ובפרטיותו ועלול לגרום לו נזק רב וחסר תקנה. "פרסום שם של חשוד במהלך חקירה פלילית, ובטרם הוגש כתב אישום, עלול להיות פוגעני מאוד, במיוחד אם בסופו של יום מתברר כי החקירה לא הבשילה להגשת כתב אישום. דימוי שלילי שדבק באדם עקב פרסום שמו כחשוד עלול ללוות אותו כל חייו ולא להרפות ממנו גם אם בסופו של דבר החקירה לא בשלה לכתב אישום" (דברי השופטת א' פרוקצ'יה בבש"פ 1071/10, פסקה 8; ראו גם עניין תורג'מן, בעמ' 670; ע"א 214/89 אבנרי נ' שפירא, פ"ד מג(3) 856-857 (1989); יובל קרניאל "פרסום שמות חשודים - חופש הביטוי מול שמו הטוב של אדם" זכויות האדם והאזרח בישראל - מקראה 392 (טלי בן-גל ואח' עורכים, 1992)).

11. המחוקק הכתיב את נקודת האיזון הנורמטיבית בין הזכויות המתנגשות בקובעו כי עקרון פומביות הדין וזכות הציבור לדעת הם הכלל, והם ייסוגו אחר מפני הצורך להגן על שמו הטוב ופרטיותו של חשוד בהתקיים נסיבות חריגות (בש"פ 1071/10, פסדה 9; עניין תורג'מן, בעמ' 663). אחת מן הנסיבות הללו קבועה בסעיף 70(ה1)(1) לחוק בתי המשפט, שזו לשונו:

"בית משפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום או פרט אחר מפרטי החקירה, אם ראה כי הדבר עלול לגרום לחשוד נזק חמור ובית המשפט סבר כי יש להעדיף את מניעת הנזק על פני הענין הציבורי שבפרסום; הורה בית המשפט על איסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, יפקע האיסור עם הגשת כתב האישום נגד החשוד, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת".

12. סעיף זה מקנה לבית המשפט שיקול דעת למנוע זיהוי של אדם החשוד בפלילים בנסיבות שבהן אינטרס ההגנה על שמו הטוב גובר על חופש הביטוי ואינטרס הציבור לדעת. בית המשפט יאסור את הפרסום בהתקיים שני תנאים מצטברים: התנאי הראשון דורש מהחשוד להראות שעלול להיגרם לו "נזק חמור" כתוצאה מן הפרסום. יודגש כי אין די בכך שעלול להיגרם לחשוד "נזק רגיל" כדי לחסות בצלו של הסעיף. "נזק מפרסום שם שאינו מתאפיין בחומרה מיוחדת וחריגה אינו מכשיר את החלת החריג" (בש"פ 1071/10, פסקה 9; ראו גם ע"א 2430/06 ידיעות אחרונות בע"מ נ ג דברג (04.0606)). בשאלה אם הפרסום עלול לגרום "נזק חמור" יתחשב בית המשפט, בין היתר, בשיקולים האלה: נסיבותיו האישיות של החשוד, מצבו הפיזי והנפשי; אופי עיסוקו של החשוד ואם הוא כרוך במגע עם אנשים; אם החשוד הוא איש ציבור (שאז הנזק שהפרסום יגרום לו רב יותר); אם יש לו ילדים קטנים שהפרסום יפגע בהם ויגביר את הפגיעה בו; אם יש לו עבר פלילי רלוונטי (שאז הפגיעה בו קטנה); סוג העבירה וחומרתה; ומשקל הראיות שנאספו לתיק החקירה (עניין תורג'מן, בעמ' 670-671).

התנאי השני הוא שראוי להעדיף את מניעת הנזק החמור על פני העניין הציבורי שבפרסום. לעניין ציבורי זה שני דברים - כללי ופרטיקולארי. הרובד הכללי עניינו בעקרונות-העל של חופש הביטוי, פומביות הדין וזכות הציבור לדעת; כדברי השופט (כתוארו אז) מ' חשין: "רובד זה שלעניין הציבורי בפרסום אינו נדרש לא להוכחה ולא לטיעון. הוא מדבר בעד עצמו, הוא מהווה תחנת מוצא למסע הפרשנות. חזקה חלוטה היא - שמא נאמר: אקסיומה היא - שלציבור יש עניין בפרסום הליכי בית-המשפט - הליכי בית-המשפט עצמם הם 'עניין ציבורי' - ועניין זה מתקיים ופעיל בכל הליך" (עניין תורג'מן, בעמ' 667). כדי לקבוע את מידת העניין הציבורי בפרסום - ברובד הפרטיקולארי - ישקול בית המשפט, בין היתר, את מהות המעשים שהחשוד נחשד בהם; עד כמה פרסום שמו או פרטי הפרשה עשוי להעמיד את הציבור על המשמר ולהשפיע על התנהגותו (כאשר סיפוק יצר רכילאי גרידא אינו בא בגדר כך); אם מדובר באיש ציבור, שאז יש לציבור עניין רב יותר בפרשה; אם יהיה בפרסום כדי להביא לקידום חקירה ולבירור האמת (למשל, אם הפרסום עשוי לעודד קורבנות נוספים להתלונן); משקלן של הראיות שנאספו נגד החשוד; מועד הגשתו הצפויה של כתב האישום; ועד כמה פרטי הפרשה זכו לפרסום לפני הגשת הבקשה לאיסור פרסום (שם, בעמ' 667-668).

להשקפתי, שני התנאים המנויים בסעיף 70(ה1) (1) קשורים זה וזוה ומקיימים ביניהם יחסי גומלין: ככל שהעניין הציבורי שבפרסום רב יותר, כך יידרש המבקש-החשוד להוכיח כי הנזק החמור שעלול להיגרם לו - הן מבחינת ההסתברות להתרחשותו הן מבחינת מידתו - הוא רב יותר; וככל שהוכח כי ההסתברות לקרותו של "נזק חמור" ומידתו של נזק זה גבוהים יותר, כך יידרש עניין ציבורי רב יותר כדי שלא לאסור את הפרסום". הנאשם הורשע בדינו, חזקת החפות כבר אינה עומדת לו. לא מצאנו כי הנזק שייגרם לו מן הפרסום הוא נזק חמור ושונה מנזק הצפוי לפרסום בכל פרשה של עבירות מין. אכן הפרסום ודאי יבייש ויביא קלון על הנאשם ומשפחתו, אך הללו טבעם שהם נובעים מהליך פלילי ואינם ייחודיים לנאשם. לא התרשמנו אף שמצבו הנפשי כפי שתואר על-ידי עד ההגנה הפסיכיאטר ד"ר מיכאל ינקו משכנע אחרת. הננו אפוא מתירים פרסום זהותו של הנאשם, ללא סייגים.

סוף דבר

הננו גוזרים אפוא על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 45 חודשי מאסר בפועל בניכוי תקופת מעצרו, מיום 06.02.17 עד יום 18.03.17.

הנאשם יתייצב למאסרו בבימ"ר "ניצן" ביום ---- עד השעה 10:00 כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על הנדון לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים: ******, ******.

ב. 18 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר עבירת פשע על פי סימן ה' לפרק י' לחוק העונשין.

ג. 10 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור במשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר עבירת עוון על פי סימן ה' לפרק י' לחוק העונשין.

ד. הנאשם יפצה את המתלוננת בסכום של 60,000 ₪. הפיצוי יופקד בבית המשפט לא יאוחר מיום -----. התביעה תעביר למזכירות פרטי המתלוננת.

זכות ערעור תוך 45 יום

ניתן והודע-----

17.01.2019